

רומולאה זעירה - צמח אדום הפורח בגולן ובמישור

החוף (פברואר 2017)

כתבה: ערגה אלוני

תקציר: **רומולאה זעירה** *Romulea columnae* (משפחת האיריסיים), היא גיאופיט קטן, חבוי, הפורח בחורף בגובה 3-7 ס"מ, מעל פני הקרקע. נבדלת מרומולאה סגלולית ור. צידונית בפרח הקטן שלה (גודלו עד 22 מ"מ) הגבנה רק במקצת מאורך החפה בחיקו הוא יושב ובגובה עלי השווה לגובה האבקנים..

=====

רומולאה זעירה *Romulea columnae* (משפחת האיריסיים), היא גיאופיט קטן, חבוי, הפורח בחורף בגובה 3-7 ס"מ, מעל פני הקרקע. באדמה, מצויה פקעת עגולה, עטופה בקליפות חומות, קוטרה 6-10 מ"מ. כמה עלים גדלים עולים אל פני האדמה בטרם פריחה. העלים דמויי סרגל, צרים, רוחבם 2 מ"מ ארוכים מהתפרחת חרמשיים או כפופים, מחורצים בצד העליון.

גבעול הפרח יוצא בין העלים ונושא עד שלושה פרחים. הפרח נכון, קוטרו 2.5 ס"מ, הוא עטוף במתחל ירוק ונושא שני עלים שאורכם כ- 13 מ"מ. עטיף הפרח כותרתי, דמוי משפך בן-6 אונות. האונות מסודרות בשני דורים: לעתים אונות הדור החיצוני ארוכות במעט ומחודדות. צבע הכותרת לבן. בסיס הכותרת צהוב לימוני עם 3 עורקים סגולים. מספר האבקנים 3, מסודרים סביב עמוד עלי דק. הם זקופים, ונמוכים מהצללקת. הזיר קצר, המאבקים ארוכים. 3 הצלקות מחולקות כל אחת ל-2 אונות הנראות מבין האבקנים. שחלת הפרח תחתית. לאחר חנטת הפרי, עוקץ הפרח מתעקל והגבעול מתארך. הפרי הלקט באורך 5-10 מ"מ. הזרעים מגובששים.

רומולאה זעירה. צילמה: ערגה אלוני ©

מימין - פרח ועלים; במרכז - פרח מוגדל, העלים גלולים; משמאל - המתחל, הגביע, האבקנים והצלקת המחולקת ל-3 אונות להגדלה - לחצו על התמונות

בסוג 90 מינים, בארץ גדלים 4 מינים: **רומולאה סגלולית**, **ר. צידונית**, **ור.**

השלג. **רומולאה סגלולית** שהיא המין הנפוץ מבין מיני הרומולאה בארץ, מאופיינת בפרחים גדולים ארוכים פי שניים מהחפים, ועלי ארוך מהאבקנים. הפרח נישא על עוקץ ארוך וזקוף אורכו 5-15 ס"מ, צבע העטיף לבן עד סגול. באוכלוסיות הצמח קיים שינוי בפרחים: בצבע, ובאורך עלי העטיף, לעיתים הם כמעט שווים בארכם ולעיתים עלי הדור החיצוני ארוכים מאד מעלי הדור הפנימי, העלי ארוך מהאבקנים. רומוליאה זו גדלה בחבל הים תיכוני, בבתי גידול שונים: בשולי חורש, בבתה לחה על חמרה בשרון, ובשטחי בזלת. **רומולאה צידונית** היא מין אנדמי, בעל פרח גדול אשר בולט באונות ארוכות בצבע סגול. בסיס הכותרת צהוב. גדל בכרמל ובסביבתו. תפוצתו העולמית היא ישראל ולבנון. **רומולאת השלג** בעלת עלים קצרים ואונות כותרת צהבהבים. גדלה בחרמון במקומות בהם השלג הפשיר.

מיני רומולאה בישראל. צילמה: ערגה אלוני ©

מימין לשמאל לפי הסדר - 1. רומולאה סגלולית; 2. רומולאה צידונית; 3. רומולאת השלג; 4. רומולאה זעירה להגדלה - לחצו על התמונות

רוב מיני הסוג **רומולאה** הם דרום אפריקאים. מספר מינים נדדו צפונה לאגן הים התיכון, התבססו והשתנו. ביער אודם בגולן הצפוני ובהר קטע שבחרמון הנמוך, מצויה **רומולאה** דומה ל**רומולאה זעירה**, ונבדלת ממנה בעלי העטיף אשר להם בסיס צהוב התחום בפס

סגול כהה. היא זוהתה בפלורה פלשתינה כרומולאה זעירה מהגולן. יתכן שזו רומולאה זעירה תת-מין ענף *Romulea columnae* ssp. *ramiflora* הנפוצה בעיקר במערב הים התיכון. אך הדבר טרם הוכח.

מימין - רומולאה זעירה מהג'ובה הגדולה בגולן. צילם: נעם עביצל ©; משמאל - צמח זעיר של רומולאה זעירה בגדל על חול בחוף דור. צילמה: ערנה אלוני ©

ספרות:

שמידע א פולק ג ופרגמן-ספיר א 2011 הספר האדום - צמחים בסכנת הכחדה בישראל, כרך ב'. רשות הטבע והגנים.

פינברון-דותן נ ודנין א 1991 המגדיר לצמחי-בר בארץ-ישראל. כנה. ירושלים.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: אלוני ע 2017 רומולאה זעירה *Romulea columnae* - צמח אדום הפורח בגולן ובמישור החוף (פברואר 2017), פורחי החודש, כתב-עת "כלנית" מספר 4.

[/https://www.kalanit.org.il/romulea-columnae](https://www.kalanit.org.il/romulea-columnae)